

Bilag til bestyrelsens

evaluering af OK-18

Bilag om fakta og baggrund - OK-18

I dette bilag er der kort søgt fremhævet en række oplysninger om fakta og baggrundsoplysninger om OK-18 forløbet.

Oplysningerne er af hensyn til læsevenligheden søgt holdt i kort stikordsform. Bilaget kan læses som supplement og baggrund for evalueringsnotatet om OK-18, der indeholder en række vurderinger af OK-18 forløbet, herunder fremhæver en række problemstillinger mv, som skal drøftes videre frem mod OK-21.

Bilaget er disponeret på samme måde som evalueringsnotatet.

2. Optakt og forhandlingsforberedelse

Baggrundstæppet

1. Økonomi og løn

- Ved OK-11, OK-13 og OK-15 blev der indgået meget smalle forlig.
- OK-17 resultatet viste, at krisen er forbi.
- ”Lønkonkurrencen er god, og lønstigningerne kan uden at skabe problemer godt blive lidt højere”, citat: Lars Rohde, Nationalbankdirektør.
- Økonomi- og Indenrigsministeriets offentliggjorte lønskøn for den private lønudvikling. Under forudsætning af en uændret lønudvikling i 2020 var skønnet for den private lønudvikling i en 3-årige periode 8,6 % incl. reststigning.
- KL nedjusterede i juni 2017 deres skøn for den kommunale lønudvikling i 2018 fra 2,5% til 1,52%, som følge af den indgåede økonomiaftale mellem regeringen og KL.
- Budgetloftet medfører, at kommunerne underforbruger.

2. Øget arbejdspris

- Fortsat stram økonomi i kommuner og regioner – de økonomiske forudsætninger for udviklingen af økonomien i den offentlige sektor tager bl.a. ikke tilstrækkelig højde for det demografiske udgiftspres.
- En række ledere opsiger deres job i protest mod besparelser – bl.a. på Rigshospitalet. Effektiviseringer og besparelser har medført et øget arbejdspris, og et stigende antal medarbejdere tilkendegiver, at de ikke har de nødvendige rammer for at udføre deres opgaver.

3. Arbejdsgiveradfærd, samarbejde

- Moderniseringsstyrelsen skriver i brev til CFU i efteråret 2017, at de betragte spisepausen som en kutyme, der kan opsiges. Desuden afbryder CFU, på grund af Moderniseringsstyrelsen ageren, i december 2016 en række samarbejdsprojekter med Moderniseringsstyrelsen.
- Et antal statslige institutioner opsiger i OK-15 perioden særlige fridage for Akademikere. Også i en række regioner opsiges bestemmelser om særlige fridage (grundlovsdag, jul og nytårsdag) – bl.a. i region Hovedstaden.
- Der er i samarbejde mellem Forhandlingsfællesskabet og henholdsvis KL og RLTN gennemført en række samarbejdsprojekter i OK-15 perioden om bl.a.: MED/TR, psykisk arbejdsmiljø og lokal løn (RLTN).

4. Regering og Folketing:

- Ledelseskommisionen og sammenhængsreformen – blev begge bebudet offentliggjort forud for OK-18, men efterfølgende udskudt i lyset af bl.a. OK-18 forhandlingssituationen.
- Forud for OK-18 havde SF meddelt, at de ”fortrød” deres tilslutning til lovindgrebet mod lærerne i 2013. Undervejs i OK-18 forhandlingerne opfordrede også Dansk Folkeparti arbejdsgiverne til at komme lærerne i møde ovenpå den omfattende lockout i 2013. De Radikale meddelte kort efter den udsendte lockout fra KL, at de gik imod lockout, og opfordrede til en balanceret forhandlingsmæssig løsning. Desuden meddelte de, at de tager afstand fra lovindgrebet i 2013.
- Socialdemokraterne opfordrede efter sammenbruddet de politiske partier til ikke at blande sig i OK-18.
- BUPL, FOA, SHK og SL sendte i december en skriftlig appel til Folketingets medlemmer om at bakke op om og bidrage til at udligne uligeløn.

5. Andet

- OK-13 og OK-15 (den forhandlingsmæssige håndtering mv. af bl.a. lærerne og hensigtserklæringerne).
- Kommunal- og regionsrådsvalget i november 2017.
- Drøftelser og gennemførelse af fusion mellem LO og FTF.
- Ny bemanning i KL og Moderniseringsstyrelsen.

Repræsentation og forhandlingsaftaler

- Alle organisationer på nær Lederne tiltrådte forhandlingsaftalerne. Konsekvensen heraf var, at Lederne ikke var omfattet af Forhandlingsfællesskabets forhandlinger på de to arbejdsgiverområder.
- Der blev ikke udtaget konfliktudløsende pejlemærker.
- Valggruppernes repræsentation i forhandlingsdelegationerne blev fastlagt i forhandlingsaftalen. Til den kommunale forhandlingsdelegation blev der udpeget i alt 11 repræsentanter (FOA: 2, OAO: 3, FTF-K: 2, SHK: 2 og AC: 2). Til den regionale forhandlingsdelegation blev der også udpeget 11 repræsentanter, idet FF's formand herudover indgik som observatør (FOA: 2, OAO: 3, SHK: 4, AC: 2). I alt var 7 repræsentanter ikke repræsenteret i begge forhandlingsdelegationer.
- Som nyskabelse i forhandlingsaftale blev der etableret mulighed for, at forhandlingsdelegationerne kunne udtage krav med særligt skærpet opmærksomhed. Krav vedrørende automatik i forhold til den private lønudvikling blev udtaget som et krav med særligt skærpet opmærksomhed.

Køreplansaftaler

- Der blev medio maj 2017 indgået køreplansaftale med henholdsvis KL og RLTN med fastlæggelse af tidspunkt for kravudveksling, fastlæggelse af politiske forhandlingsmøder, forhandlingsafslutning mv.
- På det regionale område blev der desuden medio november 2017 opnået enighed om fastlæggelse af en forhandlingsmæssig snitflade mellem krav og emner, der forhandles ved henholdsvis de generelle forhandlinger og organisationsforhandlingerne – udgangspunktet for fastlæggelse af snitfladen var den ved OK-15 aftalte snitflade.
- På KL-området kunne der ikke på møde medio november 2017 opnås enighed om placering af bestemmelser om opsigelse, der vedrører frister for behandling af afskedigelsessager og afskedigelsesnævnets kompetence, og der blev derfor ikke indgået en køreplansaftale indeholdende bestemmelser om snitfladen. Der var dog en fælles forståelse af, at udgangs-

punktet for den praktiske håndtering af den forhandlingsmæssige snitflade var den ved OK-15 aftalte.

Kravsudtagelsen

- Frist for indsendelse af generelle krav var den 6. november. På møde den 6. december godkendte og indstillede bestyrelsen kravene til repræsentantskabets godkendelse. Udtagelsen skete på repræsentantskabsmødet den 11. december.
- Der blev i kravsudtagelsen drøftet og taget stilling til økonomien i et skævdelingsprojekt til et lavt- og ligelønsprojekt på i alt 0,02% + ATP-provenu.
- I afslutningen af kravsudtagelsesprocessen blev ”5-banden” anvendt til at forhandle udtagelsen af de generelle krav endeligt på plads.
- Krav om eksplicitering af spisepausen blev kun begrænset behandlet og præciseret, idet forventningen var, at kravet skulle løses på det statslige bord.

Arbejdsgivernes krav

- Både KL og RLTN stillede få, men indholdsmæssigt omfattende generelle krav: Deres fokus var bl.a. på deres hensigtserklæring (løngab og privatlønsværn mv.), ændring af aldersgrænser for seniordage/bonus, rekrutteringspulje (KL) (RLTN aktiverede kravet som forbeholdskrav i forhandlingsforløbet), færre TR-beskyttet (KL), fjernelse af pensionskarens, ændring af åremålsaftale mv.

Politiske håndslag

- Forhandlingsfællesskabet og CFU afsendte den 6. oktober 2017 et fælles brev til de offentlige arbejdsgivere om, at hele det offentlige arbejdsmarked skal være overenskomstdækket. Forhandlingsfællesskabet og CFU gjorde det her klart, at det forventes, at KL og Moderniseringsstyrelsen optager reelle, frie og fair forhandlinger med organisationerne på undervisningsområdet med henblik på at kunne indgå en aftale om arbejdstid mv.
- Forhandlingsdelegationerne traf beslutning om – om nødvendigt - at sætte forhandlingerne på standby – både de generelle og de specielle forhandlinger indtil der var optaget realitetsforhandlinger på underviserområdet. Dog blev der afholdt politiske kravspræsentationsmøde(r).
- Status for om der var realitetsdrøftelser på underviserområdet blev løbende drøftet med CFU.
- Forhandlingsdelegationerne traf, på baggrund af tilbagemelding fra LC, beslutning om at sætte forhandlingerne i gang den 22. januar 2018.
- LC meddelte efterfølgende den 13. februar, at forhandlingerne med KL var gået i stå, og at KL har meddelt, at de har behov for en tænkepause i forhandlingerne med LC. ”Tænkepause” blev hævet den 15. februar.
- Standby-perioden gav tid til at færdiggøre præcisering af kravene – fx om ligeløn/lavtløn, TR mv.

3. Forhandlingsforløbet til og med sammenbruddet

- Der blev den 21. december 2018 afholdt et indledende politisk møde med henholdsvis KL og RLTN – på møderne blev kravene overordnet præsenteret. Desuden blev Forhandlingsfællesskabets beslutning om at sætte forhandlingerne på standby uddybet og begrundet.
- Der blev afholdt politisk forhandlingsmøde med KL den 26. januar. Et tilsvarende møde blev afholdt den 2. februar med RLTN. Der var ikke tale om egentlige forhandlingsmøder,

men mere opklarende møder, hvor der blev udvekslet synspunkter samt spurgt mere dybtgående ind til en række temaer og krav.

- Der blev med KL afholdt et andet politisk forhandlingsmøde den 14. februar. På mødet blev den videre proces drøftet, og KL meddelte, at deres midlertidige ”tænkepause” i forhandlingerne med LC var afsluttet, og at forhandlinger kunne genoptages. Det blev også her tilkendegivet, at de generelle forhandlinger ikke kunne afsluttes førend der kunne konstateres reelle forhandlinger mellem LC og KL. Det andet politiske møde med RLTN blev aflyst.
- Det afsluttende forhandlingsmøde den 17. februar blev udskudt fra KL’s side med henvisning til, at KL ikke ønskede at føre forhandlinger om økonomi og ramme samtidigt med staten.
- Den 23. februar blev der efter 6 døgn forhandlinger konstateret sammenbrud i forhandlingerne på det statslige område.
- De afsluttende forhandlinger med KL blev indledt den 25. februar og den 27. februar med RLTN.
- Ved de afsluttende forhandlinger med henholdsvis KL og RLTN kunne der ikke opnås enighed om følgende hovedknaster: Økonomi, herunder reguleringsordningen, puljer, seniorpolitik, spisepausen og om lærernes arbejdstid/KL. Der blev herefter konstateret sammenbrud i forhandlingerne med KL den 26. februar og den 27. februar med RLTN.

4. Forhandlingsforløbet i forligsinstitutionen

- Efter forligsmandens beslutning blev der primo marts afholdt forhandlinger mellem CFU og Moderniseringsstyrelsen om økonomi og spisepausen samt mellem KL og LC om lærernes arbejdstid.
- I lyset af forhandlingsforløbet anmodede LO, FTF og Akademikerne medio marts i brev fra Forhandlingsfællesskabet forligsmanden om, at der også skulle optages forhandlinger om økonomi/ramme på KL-området og RLTN-området. Forhandlinger mellem Forhandlingsfællesskabet og henholdsvis KL og RLTN blev indledt den 20. og 21. marts.
- Den 28. marts udsatte forligsmanden første gang de varslede arbejdsstandsninger med 2 uger. Anden gang var den 18. april.
- Fra og med mødet den 2. april deltog forhandlingsdelegationerne på såvel KL-området som RLTN-området. Desuden var også CFU-F tilstede i forligsinstitutionen under forhandlingerne med henblik på at sikre en løbende koordinering. Tilsvarende og med samme formål var begge forhandlingsdelegationer på såvel KL-området som RLTN-området tilstede under CFU-forhandlingerne i forligsinstitutionen.
- Natten til den 25. april indgik FOA og OAO forlig med RLTN. Forinden var FOA og OAO-organisationerne udtrådt af forhandlingsaftalen på det regionale område. Sekretariatet bistod i forhandlingerne efter ønske fra FOA og OAO. Der blev den 27. april indgået forlig mellem Forhandlingsfællesskabet og KL. Natten til den 28. april blev der indgået forlig mellem de øvrige organisationer i Forhandlingsfællesskabet og RLTN. Begge forlig blev indgået uden forligsmanden medvirken – dvs. uden en forudsætning om et mæglingforslag. Denne forudsætning blev efterfølgende også tilpasset i FOA’s og OAO’s forlig med RLTN.
- På baggrund af henvendelse fra Anders Bondo Christensen den 4. april til forligsmanden om KL’s manglende respekt for tavshedspligten i forligsmandsloven, indskærper forligsmanden i svar den 5. april tavshedspligten over for parterne.

5. Resultat og perspektiver

- Der blev i forbindelse med indgåelse af forlig med henholdsvis KL og RLTN den 27. og 28. april aftalt, at organisationerne skulle sende forligene og deres respektive resultatet fra organisationsforhandlingerne til afstemning efter, at Forhandlingsfællesskabets repræsentantskab havde taget stilling til forliget dvs. efter den 4. maj. Organisationerne kunne tidligst offentliggøre afstemningsresultat den 4. juni. Efter bestyrelsesmødet den 6. juni meddelte Forhandlingsfællesskabet sin godkendelse til henholdsvis KL og RLTN. KL og RLTN godkendte s.d. forligene og organisationsresultaterne.
- Organisationerne stemte ja til resultatet, herunder deres respektive organisationsforlig. Ja-procenten var høj. Tilsvarende var stemmeprocenten generelt høj.
- I forhandlingerne mellem Dansk Jernbaneforbund og KL blev forligsinstitutionen bedt om assistance. Dansk Jernbaneforbund kunne pga. uenighed om pausebestemmelser i deres arbejdstidsaftale ikke opnå enighed med KL herom, hvorfor de anbefalede et nej til det foreliggende resultat. Medlemmerne i Dansk Jernbaneforbund stemte nej til resultatet. Kort forinden fristen for igangsættelse af konflikt på Dansk Jernbaneforbunds område blev der indgået forlig med KL, som efterfølgende blev godkendt af medlemmerne.
- Moderniseringsstyrelsen har justeret deres mål- og resultatplan for 2018, således at målsætningen 'Løn og arbejdstid i det offentlige er en væsentlig og integreret del af udgiftspolitikken' ikke er med mere.

6. Særlige indsatser

Solidaritetspagten

- Solidaritetspagten og emnerne heri var en politisk konstruktion, som ikke forelå skriftlig nedfældet i fællesskab mellem organisationerne. Elementerne i solidaritetspagten beskrives dog bl.a. i Dennis Kristensens kronik i Ræson fra 1. december. Kronikken har titlen "Historisk test af de offentlige ansattes solidaritet". Heri nævnes hensigtserklæringerne, lærernes arbejdstid. Desuden nævnes spisepausen med henvisning til de statslige arbejdsgiveres adfærd og påpegning af, at opgør mod denne adfærd vil kræve et stærkt sammenhold mellem de statsligt ansatte under forhandlingerne og kalde på solidaritet fra de ansatte i kommuner og regioner. Endelig peges der på lavt- og ligelønsprojektet. Solidaritetspagten var omdrejningspunktet i kommunikationsindsatsen.

Koordinering på arbejdsgiversiden

- De afsluttende forhandlinger med KL den 17. februar blev udskudt fra KL's side med henvisning til, at KL ikke ønskede at føre forhandlinger om økonomi og ramme samtidigt med staten.
- Efter sammenbrud i staten brød både de regionale og kommunale forhandlinger efterfølgende sammen. Fokus i de afsluttende forhandlinger var primært på en løsning vedrørende løn, lærernes arbejdstid og spisepausen.
- På møde den 17. april afgav arbejdsgiverne et samlet forligstilbud, som var betinget af en samlet løsning på alle tre forhandlingsområder. Dette blev et par dage efter løsnet af arbejdsgiverne.
- KL fremkom i forhandlingerne i forligsinstitutionen med forslag om en model vedrørende økonomi og ramme, som adskilte sig fra udspil fra Moderniseringsstyrelsen og RLTN.
- KL satte en selvstændig dagsorden i forhold til krav om en rekrutteringspulje. RLTN rejste et tilsvarende forbeholdskrav.

- RLTN og KL indgik afslutningsvis forlig før staten.

Koordinering med CFU og i 6-banden

- Der blev den 6. oktober afholdt møde mellem FH og CFU-F med fokus på fremsendelse af fælles brev til de offentlige arbejdsgivere om, at hele det offentlige arbejdsmarked skal være overenskomstdækket. Desuden drøftedes OK-18 forventninger, herunder hensigtserklæringerne.
- Der blev løbende afholdt møder mellem forhandlingsdelegationerne og CFU-F om status og opfølgning på det politiske håndslag.
- Der blev den 2. marts afholdt stormøde med alle formænd fra organisationer i Forhandlingsfællesskabet og CFU om forhandlingssituationen mv.
- Der blev desuden undervejs i forhandlingerne i regi af forligsinstitutionen afholdt koordinerings- og statusmøder mellem forhandlingsdelegationerne på det kommunale og regionale område og CFU-F. Ligeledes blev der, ad hoc og undervejs både i forhandlingsforløb i regi af forligsinstitutionen og mellem forhandlingerne, afholdt møder i 6-banden om status og den videre strategi, samt i forhold til kommunikationsindsatsen mv.

Konfliktgrundlag og koordinering

- Konfliktgrundlaget blev vedtaget på ekstraordinært repræsentantskabsmøde den 2. marts.
- I konfliktgrundlaget var der fokus på realløn/privatlønsudvikling og at der skal være fremskridt og ikke forringelser for alle ansatte.
- I forhandlingsdelegationerne blev der truffet beslutning om, at der skulle varsles konflikt for mellem 10-15% af medlemmerne. Tidspunkt for afgivelse af varsel blev koordineret med CFU.
- Organisationernes konfliktstrategier var forskellige. Nogle havde fokus på enkelte udvalgte kommuner, andre havde fokus på særlige funktioner mv., og andre udtog konfliktområder mere bredt i kommuner og regioner.
- Den 7. marts varslede alle de offentlige arbejdsgivere omfattende lockout -120.000 ansatte var omfattet på det statslige område, ca. 250.000 på KL-området og ca. 70.000-80.000 på RLTN's område. Lockoutvarslet var til ikrafttræden den 10. april. KL's bestyrelse lagde i udtagelsen af lockout vægt på at søge at undgå at udtage områder, der vil ramme udsatte borgere. Arbejdsgivernes lockoutvarsel berørte organisationerne i forskelligt omfang.
- Konfliktkoordinering/informationsudveksling skete i regi af en udvidet BS-kreds med deltagelse af tovholderne fra organisationerne. Desuden var repræsentanter fra statslige organisationer også indbudt.
- En række kommunalbestyrelser besluttede undervejs i forhandlingerne, at sparede lønmidler ved en evt. konflikt ikke skulle forsvinde fra de områder, som de var øremærkede til/eller bruges til besparelser mv. Statsminister Lars Løkke meddelte, at sparede statslige lønmidler i tilfælde af en konflikt skulle øremærkes velfærd i en velfærdspulje.

Mobilisering af medlemmerne, herunder kommunikationsindsatsen mv.

- Der blev forud for forhandlingerne igangsat en kommunikationsindsats med det formål at tale den kommunale og regionale sektor op mv. Indsatsen blev gennemført/koordineret blandt organisationerne i LO og FTF samt Dansk Magisterforening.
- Kommunikationsmæssigt blev der i optakten i Forhandlingsfællesskabet sat særligt fokus på hensigtserklæringer. Der blev taget kontakt til forskere, presse mv. for at kunne spille op imod de offentlige arbejdsgiveres meldinger om løngab.
- Forhandlingsfællesskabet afholdte den 6. december pressebriefing om OK-18.

- Der blev undervejs i forhandlingsforløbet truffet beslutning i Forhandlingsfællesskabet og CFU om yderligere kommunikationsindsatser, herunder afholdelse af TR-stormøde samt koordinering i forhold til evt. afholdelse af en stordemonstration i tilfælde af konflikt. Der blev samlet midler ind til indsatserne fra organisationerne dækkende både Forhandlingsfællesskabet og CFU. Alle organisationer bidrog hertil. Indsatserne blev koordineret i 6-banden.
- FS'ere gik på vegne af alle organisationer ind i arbejdet med den konkrete udmøntning/koordinering af indsatserne, herunder i forhold til kommunikationsindsatsen og TR-stormøde.